

**Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Кафедра теорії та методик початкової освіти
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти**

**ФАХОВА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ
В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ
Колективна монографія**

Київ – 2021

УДК 378.091: 373.3.011.3-051]:37.014.3(081)

*Рекомендовано до друку:
вченою радою Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
(протокол № 4 від 25. 03. 2021 року)*

Рецензенти:

Лабунець Віктор Миколайович,	доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;
Матвієнко Олена Валеріївна,	доктор педагогічних наук, професор, заступник декана факультету педагогіки і психології з наукової роботи та міжнародних зв'язків національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова;
Ящук Інна Петрівна,	доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічна академії

Ф 29 Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах Нової української школи : колективна монографія / за ред.: Н.В. Бахмат, Н.В. Гудими, О.В. Ковальчук, С.З. Романюк. Київ : Міленіум, 2021. 248 с.

ISBN 978-966-8063-74-9

Монографія висвітлює сучасні підходи і напрями фахової підготовки вчителів початкової школи в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».

Адресовано науковцям, викладачам, аспірантам, докторантам, керівникам закладів освіти, студентам закладів вищої освіти, слухачам курсів інститутів післядипломної педагогічної освіти.

ISBN 978-966-8063-74-9

УДК 78.091: 373.3.011.3-051]:37.014.3(081)

© Міленіум, 2021

ЗМІСТ

<i>Алексійчук Олена</i> ВИКОРИСТАННЯ ГРУПОВОЇ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	...5
<i>Бахмат Наталія</i> ПРІОРИТЕТНІ ОРІЄНТИРИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЧАТКОВОЇ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	..15
<i>Білоус Олена, Величко Ольга</i> ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	.30
<i>Борисова Тетяна</i> РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА ІНТЕГРОВАНИХ УРОКАХ МИСТЕЦТВА	..39
<i>Бугера Юлія</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ	..49
<i>Горбатюк Оксана, Вонсович Валенина, Поліщук Світлана</i> СУЧАСНА ШКОЛА – ШКОЛА ВИСОКОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ	.57
<i>Гордійчук Оксана</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ВЧИТЕЛЕМ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ ІНДИВІДУАЛІЗОВАНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	..70
<i>Гудима Наталія, Мелекесцева Наталія</i> ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	..79
<i>Довгань Олена</i> ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОСТІ	..88
<i>Дорож Ірина, Ковальчук Анатолій</i> АНАЛІЗ НАУКОВОГО ФОНДУ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «СВІТОГЛЯДНА КУЛЬТУРА» ОСОБИСТОСТІ	..96
<i>Ковальчук Ольга</i> СУЧАСНІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛИ З БАТЬКАМИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	107
<i>Лебідь Інна, Дутко Олена</i> ОСОБЛИВОСТІ СТИМУЛЮВАННЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	116
<i>Лісова Людмила</i> АНАЛІЗ ТРУДНОЦІВ У ПРОЦЕСІ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ АРИФМЕТИЧНИХ ЗАДАЧ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ З ТИПОВИМ РОЗВИТКОМ ТА З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	124
<i>Маковійчук Олеся, Шульга Альона</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.	132

<i>Мафтин Лариса</i> КОНЦЕПЦІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ У СВІТЛІ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО	141
<i>Московчук Людмила</i> ВПЛИВ ДУХОВНОЇ МУЗИКИ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	160
<i>Олинець Тетяна</i> ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ КОМУНІКАТИВНИХ ВПРАВ	168
<i>Романюк Світлана</i> КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	175
<i>Савицька Ольга</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	185
<i>Трофименко Анастасія, Городиська Оксана</i> РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ІНТЕНСИВНОГО РОЗВИТКУ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ОСВІТНІХ ІНТЕРНЕТ-ПОРТАЛІВ	195
<i>Третяк Наталія, Мартіна Олеся</i> ФОРМУВАННЯ СТИЛІСТИКО-СЛОВНИКОВОЇ РОБОТИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНОГО ПІДХОДУ	203
<i>Федірчик Тетяна, Дідух Віталія</i> ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	213
<i>Цуркан Таїсія, Токарь Наталія</i> ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗМІСТІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	221
<i>Світлана Чабан-Чайка</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ІНТЕРЕСУ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦТВА ДО ТРАДИЦІЙНОЇ МУЗИЧНО-ПОЕТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ	230

9. Синьов В., Шевцов А. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні. *Дефектологія*. 2004. № 2. С. 6–11.
10. Синьова Є.П. Тифлопсихологія: Підручник. Київ : Знання, 2008. 365с.
11. Скворцова С.О. Методика навчання розв'язування сюжетних задач у початковій школі: навч.-метод. посіб. для студентів у 2-х ч. Ч. I. Методика формування в молодших школярів загального уміння розв'язувати сюжетні задачі. Одеса : Абрикос-Компанія, 2011. 268 с.
12. Спеціальна методика викладання математики в допоміжній школі: Курс лекцій. Частина 2 / Упорядники: О.В. Гаврилов, О.М. Ляшенко, Н.І Королько. Кам'янець-Подільський : ПП Мошинський В.С., 2006. 432 с.
13. Тарасун В.В., Гаврилова Н.С. Особливості навчання математики молодших школярів з порушеннями мовленнєвого розвитку: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП Мошинський В.С., 2007. 268 с
14. Тарасун В.В. Морфофункціональна готовність дітей з особливостями у розвитку до шкільного навчання: діагностика і формування (нейропсихологічний супровід): монографія. Київ : Видавництво Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, 2008. 299 с.
15. Тарасун В.В. Логодидактика: навч. посіб. 2-е вид. Київ : Видав. Дім "Слово", 2011. 392 с.
16. Томме Л.Е. Исследование готовности детей с тяжелыми нарушениями речи к обучению математики. *Дефектология*. 2007. № 5 С. 33-41.

***Abstract.** The article analyzes scientific works on the peculiarities of difficulties in the process of solving arithmetic problems by junior students with typical development and special educational needs. After all, solving arithmetic problems contributes to the formation and emergence of cognitive interest in students.*

***Keywords:** analysis, arithmetic problem, thinking, solving, synthesis, types of problems, formation.*

УДК 378: 373.3.091

Олеся Маковічук, Альона Шульга

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Стаття присвячена проблемі підготовки майбутніх учителів початкових класів до реалізації технологічної освіти в умовах реформування української школи. На основі сучасних психолого-педагогічних досліджень розкрито

Фахова підготовка вчителя початкової школи в Новій українській школі

специфіку професійної діяльності вчителя початкових класів, провідні чинники успішності технологічної навчальної діяльності, визначено компоненти готовності вчителя до реалізації технологічної освіти учнів початкової школи. У процесі дослідження виділені педагогічні умови успішної підготовки майбутніх учителів до реалізації технологічної освіти у початковій школі.

Ключові слова: *технології, технологічні знання та уміння, технологічна освіта, вчитель початкової школи, професійна діяльність, підготовка майбутніх учителів початкової школи, педагогічні умови.*

Сучасні вимоги до технологічної підготовки молодших школярів відповідно до завдань нового Державного стандарту початкової освіти передбачають удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів. Важливими постають питання базової та методичної підготовки студентів до вирішення завдань, які окреслює технологічна освітня галузь, зокрема формування в учнів компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без заподіяння йому шкоди, до використання технологій для власної самореалізації, культурного і національного самовираження [1].

Проблеми професійної підготовки вчителя початкової школи, розвитку його базових компетентностей досліджували: Н. Бібік, О. Біда, М. Вашуленко, Л. Коваль, Я. Кодлюк, А. Коломієць, О. Комар, С. Мартиненко, Н. Мар'євич, О. Матвієнко, Б. Нестерович, Н. Пахальчук, О. Савченко, С. Скворцова, Т. Совік, О. Хижна, Л. Хомич, Л. Хоружа та ін.

Проблему підготовки майбутніх учителів початкової школи до реалізації технологічної освіти в початковій школі досліджують такі провідні педагоги та методисти В. Вдовченко, С. Гончаренко, В. Жлудько, О. Зосименко, О. Коберник, Н. Котелянець, Т. Мачача, В. Тименко, О. Фунтікова, В. Шутяк, В. Юрженко та ін.

Підготовка фахівців зі спеціальності «Початкова освіта» до реалізації технологічної освіти в школі має свою специфіку, де поряд з психолого-педагогічною та методичною складовою підготовки студентів, важливим компонентом залишається художньо-технологічна підготовка майбутніх учителів, що спрямована на формування інтегрованих знань і комплексних умінь, творчий розвиток і національне виховання особистості.

Вона містить широкий спектр узагальнених художньо-проектних, техніко-технологічних і методичних знань. При цьому, провідне місце в ній займають технологічні знання й уміння, які мають високу міру узагальненості та перенесення, відображають найбільш суттєві ознаки об'єктів і явищ навколишньої дійсності, характеризуються наявністю широких внутрішньо системних і міжсистемних зв'язків, а головне – виконують творчу функцію [2].

Фахова підготовка вчителя початкової школи в Новій українській школі

Наше дослідження спрямоване на виявлення особливостей підготовки майбутнього вчителя до реалізації технологічної освіти в початковій школі, що дасть змогу ефективно побудувати освітній процес в умовах закладу вищої освіти.

Мета статті – розкрити особливості підготовки майбутніх учителів до реалізації технологічної освіти у початковій школі.

Педагогічна енциклопедія дає змогу встановити сутнісний зміст поняття «професійна підготовка» як «сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи з певної професії» [4, с. 573]. У психолого-педагогічній літературі поняття «професійна підготовка вчителя початкової школи» розкривається як процес формування знань, умінь та навичок, необхідних для успішного здійснення педагогічної діяльності.

Сьогодні, як зазначає О. Савченко, нагальною є потреба оновлення змісту підготовки майбутніх учителів початкової школи за принципом цілісності, системності та інтеграції; урахування тих процесів, які визначають діяльність сучасної початкової школи. Науковець стверджує, що у формуванні особистості майбутнього вчителя початкової школи необхідно згармонізувати загальнокультурні, психолого-педагогічні і методичні знання, вміння, способи діяльності, посилити їх професійну спрямованість, забезпечити фундаментальність базової підготовки. О. Савченко також наголошує на тому, що при професійній підготовці необхідно враховувати зміни в освіті, що пов'язані з науково-технічним прогресом, інформатизацією і комп'ютеризацією [5].

Технологічна освіта як зміст, процес і результат творення виробничої культури народу покликана забезпечувати соціокультурний розвиток особистості учня, його здатність до самоідентифікації, самовираження і самовизначення у предметно-перетворювальній проектно-технологічній діяльності на кожному ступені середньої загальноосвітньої української школи: початкової, основної і старшої. Технологічна освіта, з одного боку, здійснює трансформацію національних і загальнолюдських цінностей соціокультурного досвіду сфери виробництва в особистісний досвід учнів, розвиває їхні творчі здібності в спорідненій діяльності, з другого, – забезпечує їхнє успішне професійне життя в умовах сучасного виробництва, розвиває здатність і готовність творити виробничу культуру власного народу, держави [3].

Зміст технологічної освіти молодших школярів є педагогічно адаптованою для учнів системою технологічних знань, умінь, навичок і способів творчої діяльності, спрямованої на формування технологічної культури особистості.

Ефективне реформування української школи, стратегічний розвиток технологічної освіти набуває все більшої значущості, і, як наслідок, компоненти навчального процесу у закладах освіти потребують модифікації. Все це істотно

Фахова підготовка вчителя початкової школи в Новій українській школі

впливає на підготовку майбутнього вчителя початкової школи, оскільки виникає необхідність змінення підходів до навчання в сучасній школі. Так, ускладнюється навчальне обладнання, розширюється асортимент дидактичних засобів, змінюються освітні технології, коригуються методи й прийоми навчання, зазнає змін класно-урочна система. Це призводить до зміни вимог, які висуває школа до вчителя, а педагогічні заклади вищої освіти – до майбутніх фахівців. Наявність протиріччя між рівнем підготовки вчителя та сучасними потребами школи зумовлює необхідність постійного навчання педагога у майбутній професійній діяльності.

Сучасний навчальний план, який відображає зміст професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи, відводить одне з найважливіших місць вивченню дисциплін мистецько-технологічного спрямування. Зокрема, вивчення курсу «Методика навчання технологічної освітньої галузі» має на меті формування у майбутніх фахівців методичної компетентності як системи теоретичних знань, професійних умінь і навичок та особистісних якостей у сфері організації і проведення урочної та позаурочної технологічної підготовки молодших школярів.

В реалізації технологічної освіти молодших школярів учитель здійснює як загальнопедагогічні функції (дослідні, проектувальні, конструктивні, комунікативні, організаторські), так і специфічні функції (мотиваційно-стимулююча, діагностична, проектувальна, конструктивна, організаторська, інформаційно-комунікативна, дослідницька, технологічна, контрольна-оцінна, розвиваюча, виховна).

Дослідниця Н. Котелянець розкриває функції вчителя початкової школи через опис системи педагогічних дій з позиції особистісно діяльнісного підходу до технологічної освіти молодших школярів :

- рефлексивний аналіз теоретико-методологічних джерел навчання молодших школярів технологій і власного досвіду в галузі творчої трудової і професійно-методичної діяльності, розробка системи дій з його корекції, розвитку та практичної реалізації в педагогічній діяльності;

- психолого-педагогічна діагностика: розвитку особистості молодшого школяра, визначення рівня сформованої навчальної мотивації, когнітивної та психолого-фізіологічної готовності учня до вирішення навчальних технологічних ситуацій: аналіз і вибір способів діагностики, опис і пояснення результатів дослідження;

- проектування технологічної навчальної діяльності учнів початкових класів з метою їх особистісного розвитку: визначення її предметного змісту і побудова логічної структури; відбір змісту навчального матеріалу, методів і форм навчання; розробка навчальних диференційованих завдань, що відповідають рівню розвитку пізнавальних здібностей молодших школярів і засобів контролю за ходом і результатами навчальної діяльності; вибір способів стимулювання

Фахова підготовка вчителя початкової школи в Новій українській школі

пізнавальної сфери учнів в галузі проектно-технологічної діяльності; визначення шляхів і засобів організації навчального співробітництва та проектування;

– реалізація навчальної діяльності: організація і управління на комунікативній, предметно-практичній основі навчально-технологічною діяльністю молодших школярів; застосування особистісно-орієнтованого, мотиваційно-стимулюючого впливу; встановлення відносин педагогічного співробітництва для надання допомоги учням у подоланні труднощів навчальної діяльності; здійснення поточного та підсумкового контролю навчальної діяльності, з метою корекції та оцінки ходу і результатів засвоєння школярами навчального матеріалу;

– підсумковий аналіз результатів навчальної діяльності та діагностика рівня сформованості досвіду технологічної діяльності у молодших школярів у процесі навчання на уроках технологій: характеристика особистих змін, визначення рівнів технологічної навченості учнів, навчальної мотивації, інтересів і схильностей школярів [2].

На основі аналізу наукових досліджень визначаємо готовність майбутнього вчителя до реалізації технологічної освіти у початковій школі як інтегративну якість особистості вчителя, що характеризується наявністю мотивації, а також сукупності технологічних знань, умінь і навичок, особистісних та професійно значущих якостей, які дозволяють успішно організовувати та здійснювати формування досвіду проектно-технологічної діяльності молодших школярів на уроках технологій.

Структура готовності вчителя початкових класів до реалізації технологічної освіти включає компоненти:

- мотиваційний (наявність інтересу та мотивації до організації та здійснення формування досвіду проектно-технологічної діяльності молодших школярів);
- когнітивний (розуміння сутності технологічна освіта та важливості її реалізації у початковій школі; володіння психолого-педагогічними, методичними, технологічними знаннями, що зумовлюють успішність реалізації технологічної освіти у початковій школі);
- творчо-діяльнісний (комплекс професійно-педагогічних, методичних, художньо-технологічних умінь, необхідних для реалізації технологічної освіти у початковій школі; сформованість особистісних та професійно значущих якостей; творчий підхід до організації проектно-технологічної діяльності);
- результативно-рефлексивний (здатність до самоаналізу і самооцінки діяльності, прагнення до самовдосконалення).

Мотиваційний компонент пов'язаний з усвідомленням ціннісних сторін процесу реалізації технологічної освіти у початковій школі, виробленням установки на професійну значущість зазначеної діяльності, що розвивається від позитивного емоційного ставлення до стійкої потреби організовувати та

здійснювати формування досвіду проектно-технологічної діяльності молодших школярів.

Зміст когнітивного компонента складають технологічні, психолого-педагогічні та методичні знання, зокрема знання теоретико-методологічних основ технологічної освіти молодших школярів, основних способів і засобів трудової діяльності людини, основних досягнень перетворювальної діяльності людини в галузі матеріальної і технологічної культур, основних технічних і технологічних понять і термінів, основ матеріалознавства, дизайну, машинознавства, графіки, економіки, електротехніки та інформатики, етики, екології, естетики, базових технологій паперової, текстильної та інших промисловостей, сільського господарства, декоративно-прикладної творчості, інформаційних технологій, суті і змісту проектно-технологічної діяльності і її компонентів, вікових особливостей, шляхів становлення і розвитку учня як суб'єкта проектно-технологічної діяльності, теоретичних основ технологічної освіти молодших школярів (мета, завдання, зміст, засоби і методи, форми організації навчального процесу), медико-фізіологічних, санітарно-гігієнічних основ організації уроків технологій в початкових класах, психолого-педагогічних основ навчання учнів початкових класів основам технологій, закономірностей і особливостей розвитку молодших школярів в процесі оволодіння ними основними компонентами творчої навчально-технологічної діяльності, способів і критеріїв оцінки результатів розвитку та досягнень учнів, а також шляхів цих досягнень, тобто способів творчої навчально-технологічної діяльності [2].

Творчо-діяльнісний компонент характеризує рівень їх умінь використовувати способи вирішення діагностичних, пошуково-інформаційних, прогностичних, проектувальних, конструктивних, організаційно-комунікативних, аналітико-рефлексивних педагогічних завдань під час організації та здійснення проектно-технологічної діяльності молодших школярів. Серед таких умінь виділяємо наступні: здійснювати різні види практичної діяльності в області ручної обробки матеріалів; проектувати власну педагогічну діяльність і навчальну та предметно-перетворювальну діяльність молодших школярів на уроках технологій, здійснюючи відбір навчального матеріалу різної складності, розробку навчальних завдань, моделювання способів, засобів і форм навчальної діяльності; здійснювати відбір методів і засобів навчання технологій, адекватних загальним і спеціальним цілям процесу навчання та індивідуальним особливостям учнів; створювати організаційно-педагогічні умови для процесу навчання молодших школярів на уроках технологій, розробляти різного роду дидактичні засоби; здійснювати контроль і оцінку навчальної діяльності учнів на уроках технології; досліджувати і діагностувати процес і результати навчання – шляхи формування та рівень сформованості суб'єктного досвіду проектно-технологічної діяльності.

Фахова підготовка вчителя початкової школи в Новій українській школі

Діяльнісний компонент також складають професійно значущі та особистісні якості майбутніх учителів початкової школи, а також його проектно-технологічні якості, зокрема високий рівень технологічної культури, проектно-технологічне мислення, потреба творчості в професійній діяльності, потреба вдосконалення свого особистого досвіду перетворювальної діяльності та його передачі іншим суб'єктам процесу навчання, захопленість спільною творчістю зі школярами, емпатійність, адекватна оцінка рівня своєї готовності до навчання молодших школярів технологій.

Вважаємо, що процес підготовки майбутніх учителів до реалізації технологічної освіти у початковій школі і організація проектно-технологічної діяльності молодших школярів є творчими процесами. Творчість розуміють як свідому, цілеспрямовану, активну діяльність людини, спрямовану на пізнання та перетворення дійсності, що створює нові, оригінальні, такі, що раніше не існували твори, предмети. Творчість у контексті нашого дослідження розглядається як відносно автономна, самостійна, універсальна здатність, за наявності якої майбутній учитель початкової школи може нестандартно підходити до організації проектно-технологічної діяльності молодших школярів, поєднуючи різноманітні традиційні та інноваційні форми, методи, засоби навчання, впроваджувати досягнення різних галузей наукового знання в практику, використовувати досвід інших вчителів в навчанні технологій молодших школярів, приймати оптимальні рішення в конкретних педагогічних ситуаціях, проявляти гнучкість в своїй професійній діяльності, знаходити різні способи вирішення проблемних ситуацій, володіти основними прийомами творчої діяльності в галузі педагогічної діяльності, ручної праці та проектування матеріальних і ідеальних продуктів.

Результативно-рефлексивний компонент визначає здатності вчителя вирішувати професійні проблеми, уміння здійснювати контроль, самоконтроль та усвідомлювати оцінку та самооцінку результатів своєї діяльності, з метою подальшого професійного самовдосконалення і професійної самоосвіти.

Результативно-рефлексивний компонент характеризується такими вміннями і навичками, як: планувати і конструювати зміст навчально-пізнавальної і творчої проектно-технологічної діяльності учнів; проектувати й визначати структуру, зміст і методи технологічної освіти молодших школярів за допомогою педагогічного, методичного інструментарію; організувати самоконтроль та самооцінку удосконалення професійної компетентності.

Зміст підготовки майбутніх учителів до навчання технологій у початковій школі реалізується за допомогою різних форм та методів.

Вважаємо, що з метою стимулювання майбутніх учителів до реалізації технологічної освіти у початковій школі доцільно використовувати лекції активного спрямування: бінарна лекція, інтерактивна лекція, лекція-діалог, лекція-візуалізація, лекція-обговорення за допомогою мультимедіа, лекція-

Фахова підготовка вчителя початкової школи в Новій українській школі

практикум та ін. Важливе значення у підготовці майбутніх учителів відіграють практичні заняття, адже вони сприяють формуванню у студентів практичних навичок організації творчої проектно-технологічної діяльності молодших школярів. Доцільним є також проведення інтегрованих практичних занять з набуття студентами досвіду проектно-технологічної діяльності, практичні заняття-театралізація, майстер-класи, засідання творчих груп, рольові, ділові ігри, проблемні семінари, семінари-дискусії та ін.

Також ми виділяємо групу інноваційних методів, які є необхідними при підготовці майбутніх учителів до реалізації технологічної освіти у початковій школі: метод інтеграції різних видів мистецтв, метод ігрового дизайну, метод конструктивної співпраці учасників творчої діяльності, метод проектів, інструктаж, ігрове моделювання творчих завдань, метод ігрової інсценізації навчальних ситуацій, проекти-презентації авторських розробок, планів, програм, сценаріїв масових розважальних заходів – які сприяють розвитку творчості, креативності, ініціативності, самостійності майбутніх учителів початкової школи.

Ефективність підготовки майбутніх учителів до реалізації технологічної освіти у початковій школі забезпечують педагогічні умови:

- формування внутрішньої позитивної мотивації у студентів до технологічної і педагогічної діяльності;
- міждисциплінарне інтегрування дисциплін з метою забезпечення єдності та взаємовідповідності підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування в учнів компетентностей в галузі техніки і технологій;
- створення розвивального середовища творчої технологічної діяльності (націленість педагогічного процесу на розвиток творчої особистості майбутнього вчителя початкових класів, його індивідуальності та неповторності, формування здатності до продуктивної технологічної діяльності; єдність організації репродуктивної, проблемно-пошукової і творчої діяльності, спрямованої на послідовне формування у студентів цілісної системи технологічних знань та вмінь; оптимізація змісту, форм і засобів організації процесу формування у майбутніх учителів початкових класів технологічних знань та вмінь; використання доцільних прийомів і методів формування технологічних знань і вмінь студентів);
- оволодіння професією вчителя початкових класів на основі системи професійно значущих технологічних і методичних знань й умінь шляхом включення студентів у професійно зорієнтовану практику;
- технологічний і науково-методичний супровід технологічної підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Таким чином, у ході дослідження було з'ясовано, що найважливішим фактором успішної реалізації технологічної освіти у початковій школі є особистість

учителя, який є не тільки різносторонньо розвиненою особистістю, але й креативним спеціалістом, здатним швидко адаптуватися до освітніх інновацій, спроможним ефективно розв'язувати професійні задачі, здібним до самостійного перенавчання та удосконалення власної підготовки. Також запорукою успішної професійної діяльності майбутніх учителів є постійний розвиток особистісного потенціалу у тісному взаємозв'язку з духовними цінностями.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти 2018. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87. Режим доступу: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>> (дата звернення: 29.09.2020).
2. Котелянець Н. В. Прогностичні завдання підготовки вчителя початкових класів для реалізації методичної системи трудового навчання. *Актуальні питання освіти і науки*: зб. наук. ст. Національна академія Національної гвардії України. 2017. С.312 – 321.
3. Мачача Т. С. Теоретико-методологічні засади проектування змісту технологічної освіти учнів середньої загальноосвітньої школи. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 3. С. 105–114.
4. Педагогическая энциклопедия / Гл. редактор Каирова А.И. Москва : Сов. Энциклопедия, 1988. Т. 3. С. 573.
5. Савченко О.Я. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. *Початкова школа*. 2001. № 7. С. 1-4.

***Abstract.** The article is devoted to the problem of preparation of future primary school teachers for the implementation of technological education in the conditions of reforming the Ukrainian school. On the basis of modern psychological and pedagogical research the specifics of professional activity of the primary school teacher, leading factors of success of technological educational activity are revealed, components of readiness of the teacher for realization of technological education of primary school pupils are defined. In the course of the research the pedagogical conditions of successful preparation of future teachers for realization of technological education in primary school are allocated.*

***Keywords:** technologies, technological knowledge and skills, technological education, primary school teacher, professional activity, training of future primary school teachers, pedagogical conditions.*